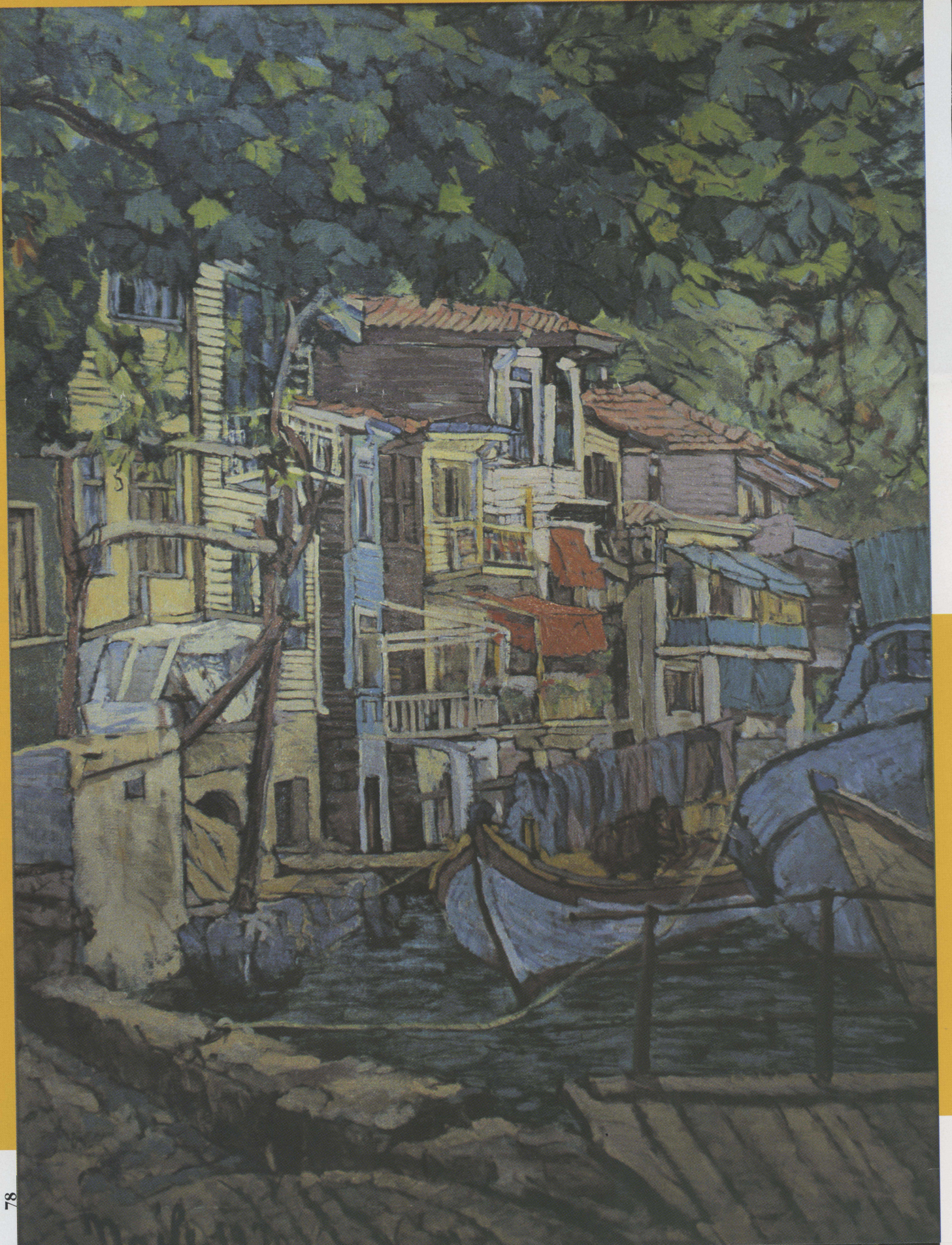

Naile Akıncı 50. Sanat Yılı'nı kutluyor....

EYÜP ÇEŞİTLEMELERİ

"Eyüp ressamı" olarak tanınan Naile Akıncı 50. Sanat Yılı'nı bir retrospektif sergiyle kutluyor. Sergi nedeni ile Levent Çalikoğlu'nun yazdığı geniş kapsamlı bir kitap hazırlandı. Cumhuriyet ile yaşıt, yaşayan en kıdemli kadın ressamlarımızdan biri kimliğini taşıyan sanatçı ile sanatı, yaşamı ve Türk resmi üzerine söyleştik.

EVİN İYEM

FOTOĞRAFLAR: YELDA BALER

Erkeklerin bile ressam olmayı ailelerine zor kabul ettirdiği bir dönemde Akademi'nin resim bölümüne kaydolmayı nasıl başardınız?

Babam gibi asker olan amcam amatör bir ressamdı. Bizde misafir olduğu sürece her fırsatta resim yapardı. Resim sevdam onu izlerken başlamıştı. Annemi ve kız kardeşimi yirmi bir gün arayla kaybetmem hastalanmama neden olmuştu. Her şeyde bir hayır vardır derler. Bu hastalık sonucu bünyemin zayıflaması aslında doktor olmamda ısrar eden babamı ikna etmeme olanak sağladı.

Kadın sanatçı olmanın zorluklarını yaşadınız mı?

Akademiye girdiğim günden itibaren kadın olmamdan kaynaklanan hiçbir zorluk yaşamadım. Gerek hocalarım gerek ben-den önceki kuşak ve yaşlılarım hepsi çok aydın insanlardı. Sanatçı olmaktan kaynaklanan zorlukları hep birlikte yaşadık. Ancak ne öğrenim gördüğüm yıllarda ne de 50 yıllık sanat yaşamımda cinsiyet ayrımcılığından kaynaklanan hiçbir sorun yaşamadım.

Cumhuriyetle yaşıt bir sanatçı olarak sizin eğitimi aldığınız dönemde

Türk resminin kalbi sayılan Güzel Sanatlar Akademisi günlerinizi anlatır mısınız?

1938-39 döneminde ilk kez açılan giriş sınavını kazanarak Akademi'nin resim bölümü orta kısmına kaydoldum. Hastalığım nedeni ile sık sık ara verdiğim eğitimimi 1952 yılında Akademi'nin yüksek kısmından mezun olarak tamamladım. İlk yıllarda, Batılı ustalardan körü körüne aktarılan resim anlayışına karşı çıkarak Türk resmine küçümsenmeyecek ölçüde katkıda bulunan Leopold Levy'nin atölyesindeydim. İkinci Dünya Savaşı nedeniyle Musevi olduğu için uzun yıllar Türkiye'de kalmak zorunda olan Levy bugün Türk resminin ustaları olan çok ressam yetiştirmiştir. Sanatçı onurunu her şeyin üstünde tutan, müşfik, nazik aynı zamanda çok güçlü bir hoca olan Zeki Kocamemi ise yaşamımı yönlendiren en önemli kişidir. Sanat yaşamımın en büyük ödülünü de ondan almışım.

Yurtiçi ve yurtdışında birçok ödül almış bir sanatçı olarak sizin için en değerli olan bu ödül nedir?

Mezuniyetimin anısına bana Münih'te yaptığı 78 parça eskinin bulunduğu albümü hediye etmişti. "İleride bunu Cengiz'e verirsin" derken sekiz aylık oğlumu da işin içerisine katmak suretiyle ileride yapacağım çalışmalar için büyük bir manevi güç vermişti. Daha kundaktayken resim sevdası aşılana oğlum Cengiz ise tüm sanat yaşamımda bana hep destek oldu.

Eğer Eyüp ile kurduğum ilişkinin bir ayrıcalığı varsa, bu ilişkide beni mitoloji ve sanat tarihi dersleri veren hocamız Ahmet Hamdi Tanpınar etkilemiştir.

Sanat yaşamımda inanmadığımı asla yapmadım, sanatımdan hiçbir zaman ödün vermedim. Bugün bile 78 yaşında aynı heyecanla çalışmalarımı sürdürüyorum. Bundan sonra Tanrıdan biraz daha zaman ve sağlık vermesini diliyorum.

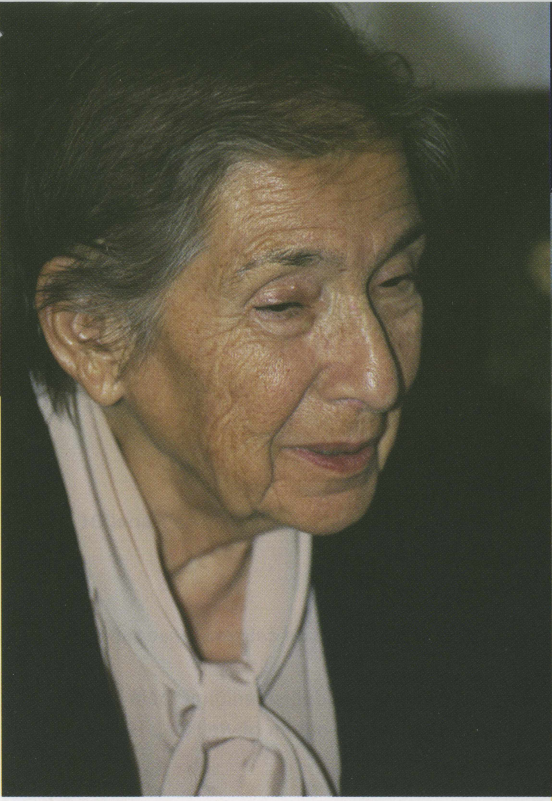
Türk resminin peyzaj geleneğinin bir halkasında yer almanızda özellikle 'Eyüp Çeşitlemeleri'nizde Leopold Levy ve Zeki Kocamemi'nin etkisi olmuş mudur?

Gerek Levy gerekse Levy'nin Akademiye kazandırdığı Zeki Kocamemi gibi bir ustanın öğrencisi olmakla kendi kişisel tercihlerimi özgürce geliştirmek için gerekli olan ortama kavuştum. Eğer Eyüp ile kurduğum ilişkinin bir ayrıcalığı varsa, bu ilişkide beni mitoloji ve sanat tarihi dersleri veren hocamız Ahmet Hamdi Tanpınar etkilemiştir. İstanbul'un benzersiz güzellikleri ile sanatçılar için hem büyük bir esin kaynağı hem de büyük bir tuzak olduğunu derslerinde sürekli vurgulayan Tanpınar'ın etkisi ile bu tuzığa düşmemeye çalıştım. Bu etkilenme sonucunda Eyüp'te veya herhangi bir yörede peyzajları oluştururken, hareket noktası olarak ele aldığım konuya hiçbir zaman saplanıp kalmamaya özen gösterdim.

Kompozisyon düzeni, desen sağlamlığı yapıtlarınızda önemle üzerinde durduğunuz noktalar....

Bence, Ingres'in deyimi ile "desen resmin namusu, bereketidir." Elli yıllık çalışmam sonucunda Eyüp ve Haliç desenlerini oluştururken, ezbere bildiğim bu doğanın kendisini yansıtmayı değil, özünü hissettirmeyi amaçlıyorum. Bu nedenlerden ötürü, her sefer

büyük bir heyecanla desenlerimi oluşturunurken, seçerek, ayıklayarak doğa ve özellikle kendim ile ilişkiyi kesmemeyi hedefliyorum.

Neden Eyüp?

Çocukluğumda Eyüp ailemle seve- rek gezmeye gittiğimiz bir semtti. Piyer Loti kahvesi rahat poşat üretme olanağı bulduğumdan da tercihimdir. Ancak benim için konu sadece bir araçtır, hareket noktasıdır. Konuya saplanıp kalmamaya özen gösteririm. 50 yıldır Eyüp Çeşitlemeleri'ni oluştururken öznel bir yoruma ulaşmayı, kendi plastiğimi aşma- yı hedefledim.

Marmara ve Ekinlik adaları da peyzajlarınızda sık rastla- nan yöreler...

Eşimin deniz tutkusu sonucu Marmara adasını 1962 yılında keşfettik. İnsanlarının renkli, saf kişilikleri beni etkiledi. Bu ada- nın insanları benim figür sorunlarına tekrar eğilmeme neden ol- dular. Balıkçıları, adalı kadınları ve yaz aylarında rastlanan çin- geneleri tuvallerime yansıttım. Marmara Adası'nda kısmen de olsa yozlaşma başlayınca yaz aylarını hâlâ kendini korumayı ba-

şaran doğasıyla, hayran olduğum Ekinlik adasında geçirmeye başladık. Ekinlik'in özellikle kadınları beni çok etkiliyor ve pey- zajıyla birlikte tuvallerime konu olmayı sürdürüyorum.

Sanat yaşamınıza başlarkenki hedeflerinize ulaşabildiniz mi?

Gençlik yıllarımda kurduğum hayallere ulaştım. Ancak ben- ce hedeflerimin tamamını gerçekleştirdim diyen bir sanatçı kendi gelişimine set çekmiş olur. Sadece şunu söyleyebilirim: Sanat yaşamımda inanmadığımı asla yapmadım, sanatımdan hiç- bir zaman ödün vermedim. Bugün bile 78 yaşında aynı heye- canla çalışmalarımı sürdürüyorum. Bundan sonra Tanrıdan bi- raz daha zaman ve sağlık vermesini diliyorum. Herhalde bu is- tem tüm sanatçıların ortak dileğidir. 🎓

Naile Akıncı 50. Sanat Yılı Retrospektif Sergisi

06 Aralık 2001-27 Ocak 2002

Milli Reasürans Sanat Galerisi

Teşvikiye Cad. 43/57 80200 Teşvikiye/İstanbul

Tel: 0212 230 19 76 Fax: 0212 230 86 08